

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

בפני כב' השופט אילן סלע

התובע/המשיב

הנרי ברוך

נ ג ד

הנתבעת/המבקשת

שופמינד בע"מ

החלטה

1. בפני בקשה לביטול פסק הדין שניתן כנגד הנתבעת ביום 8.01.20 בהעדר הגנה. לבקשה, צורפה גם בקשה למחיקת התובענה, מחוסר סמכות מקומית ומחוסר סמכות עניינית, שלטענת הנתבעת הוגשה לתיק בית המשפט עובר למתן פסק הדין.
2. לא יכולה להיות מחלוקת כי כתב התביעה נמסר לנתבעת והיא אף זומנה כדין לדיון שהתקיים ביום 8.01.20. התובע הצהיר כי מסר בעצמו את כתב התביעה לנתבעת, ומה גם, שלטענת הנתבעת, היא הגישה בקשה למחיקת התובענה בחוסר סמכות מקומית ועניינית. מכאן, כי היא ידעה על הגשת התביעה, ומכאן כי ידעה על מועד הדיון שנשלח אליה עם כתב התביעה.
3. ואולם, לא זו בלבד שלא צורפה כל אסמכתא על הגשת הבקשה למחיקת התובענה מחוסר סמכות, והיא אינה מצויה בתיק בית המשפט, אלא שגם אם הוגשה הבקשה, משעה שלא ניתנה בה החלטה (זאת כאמור, בשל כך שהיא אינה מצויה בתיק בית המשפט), גם לא בבקשה למתן ארכה להגשת כתב הגנה שהייתה חלק ממנה, על הנתבעת היה להגיש את כתב ההגנה במועד. הנתבעת גם לא קיבלה כל הודעה על ביטול הדיון, ומשידעה על מועדו, כאמור, היה עליו להתייצב לדיון.
4. בנסיבות אלו, ביטול פסק הדין אינו מחובת הצדק והוא נתון לשיקול דעתו של בית המשפט.

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

5. אכן, בבסיס הבקשה לביטול פסק הדין עומדת גם הטענה כי הוא ניתן בחוסר סמכות, מקומית ועניינית, ואולם גם בזה הדין אינו עם הנתבעת, וכדלהלן.

6. עניינה של התובענה, במסך מחשב שרכש התובע מהנתבעת באתר האינטרנט שלה. לטענת התובע, הוא רכש את המסך ושילם עליו, כשהנתבעת התחייבה לאספקת המסך בתוך שבעה ימי עסקים לכתובת אותה רשם בהזמנה – בקרית ארבע. משחלפה תקופה זו ומספר ימים נוספים, והמסך לא הגיע, הוא התקשר לנתבעת ואז נאמר לו כי הם לא מספקים מוצרים במקום מגוריו של התובע, קרית ארבע, שכן המקום נמצא מעבר ל"קו הירוק". במסגרת טענות ההגנה של הנתבעת כפי שפורטו בבקשה לביטול פסק הדין היא ציינה, בין היתר, כי היא דוחה את הטענה כי נציגיה סירבו לספק את המסך לכתובת שנמסרה במועד הרכישה. מכאן, כי הנתבעת אינה חולקת על קיומה של עסקה.

7. לטענת הנתבעת, היא אינה "מתיישב" כהגדרתו בסעיף 124 לתקנון המועצות המקומיות (יהודה והשומרון), תשמ"א-1981 (להלן: "התקנון"), ובהעדר הסכמה מצדה להתדיין בבית משפט זה, בית המשפט נעדר סמכות מלדון בתובענה.

8. הנה כי כן, סעיף 138 לתקנון קובע כי: "בית המשפט לעניינים מקומיים של ערכאה ראשונה ישמש גם כבית משפט לנוער וכבית משפט לתביעות קטנות כמשמעותם בדין הישראלי". הוראת סעיף 136 קובעת כי צד לדיון בעניינים אזרחיים לפי סעיפים 126 (א) ו(ב) (ובכלל זה תביעות קטנות) יהיה "מי שהסכים להיות צד לדיון", ובמקרה של אי הסכמה, אם הוא מפקד כוחות צה"ל באזור או מי שפועל בשמו או מטעמו, או אם הוא "מתיישב". לאמור, בהעדר הסכמה של שני הצדדים, רשאי בית משפט זה לדון בכל עניין שבו מוסמך לדון בית משפט לתביעות קטנות בישראל, ובלבד ששני הצדדים הם בגדר "מתיישב".

9. הגדרת "מתיישב" בסעיף 124 לתקנון אכן קובעת כי "מתיישב" הוא מי שרשום במרשם האוכלוסין בישראל, מקום מגוריו באזור יהודה ושומרון או מקום עסקו או העסקתו הוא ביישוב בתחומי מועצה מקומית או אזורית ביהודה ושומרון. בנוסף, נקבע כי בהגדרת "מתיישב" נכלל גם תאגיד הרשום בישראל ו"אשר מנהל פעילות ביישוב".

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

10. אכן, הנתבעת היא תאגיד הרשום בישראל - בנתניה. ואולם, שעה שהיא ביצעה את העסקה מול התובע ברשת האינטרנט יש לראותה כמי ש"מנהלת את עסקיה באזור יהודה ושומרון", הגם שלנתבעת אין סניף פיסי באזור. ואבהיר.

11. בנוגע לסמכות מקומית נקבע כי מקום בו צד לדיון הוא גוף העוסק ומשקיע מאמצים לקשור עסקאות באמצעות רשת האינטרנט, ואף באמצעות הטלפון, עם לקוחות המצויים בכל רחבי הארץ ולא בהגעתם פיזית למשרדיו, אינו יכול לצפות כי מקום ההתדיינות יוגבל לאזור מושבו בלבד (ראו למשל: בש"א (שלום-חי') 22199/04 הדקה ה-90 נ' חליוה (פורסם בנבו, 2.01.05); ת"ק (פ"ת) 55661-07-14 ישרוטל ים סוף נ' סלומוביץ (פורסם בנבו, 12.10.14) והאזכורים שם).

12. בהתייחס לתביעות קטנות, תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), תשל"ז-1976, קובעות במפורש בתקנה 2(ב) כי "תובענה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או מקום מגוריו או מקום עסקו של התובע, בלבד" (כך גם בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 בתקנה 3(א2)).

13. הרציונל, לפיו סמכות מקומית במקרה של סחר ברשת האינטרנט, וכאמור אף בטלפון, מוקנית גם לבית המשפט שבמקום מגורי התובע הוא, כי ביצירת עסקה באמצעות הרשת או הטלפון, כביכול באה הנתבעת ומנהלת את עסקיה אצל התובע. לא ניתן להשלים עם מצב שבו הנתבעת נהנית מהיתרון שבסחר מרחוק, המאפשר לה לכרות הסכמים עם אנשים הגרים רחוק מהמקום בו היא מנהלת עסקיה מבלי שהיא נדרשת להעמיד באותו מקום סניף פיסי לניהול עסקיה, אך היא אינה נושאת בתוצאות סחר זה ומתנערת מהמשמעות של יצירת הסחר מרחוק באמצעות הטלפון.

14. על פי אותו רציונל יש לקבוע, כי משעה שהנתבעת בחרה להתקשר עם התובע באמצעות רשת האינטרנט ואף לגבות את תמורת העסקה בדרך זו, יש לראותה כמי שבחרה לנהל פעילות עסקית גם במקום מגוריו של התובע באזור יהודה ושומרון, ואין לאפשר לה להתנער מכך, ולטעון שעסקיה אינם באזור, שעה שהיא נתבעת בגין אותו הסכם.

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

15. אכן, כאשר מדובר בשאלה של הקניית סמכות לערכאה שיפוטית לדון בתחום עניינים מסוים, בשונה משאלת הסמכות המקומית, יש לבחון את שאלת הסמכות בכובד ראש גדול יותר. החוק הוא זה המסמיך ערכאה שיפוטית לפעול, והחוק הוא שקובע עד היכן משתרעת סמכותה. הכלל הוא כפי שצינה כב' השופטת א' פרוקצ'יה, כי:

לכל ערכאת שיפוט ממלכתית, ובית הדין הדתי בכלל זה, אין אלא את אותן סמכויות שיפוט שחוק המדינה העניק לה; החוק הוא שהקימה, הוא שהגדיר את סמכויותיה, והוא שייחדן לה. בעשותו כן, הניח החוק, כחלק מתפיסת יסוד בממשל דמוקרטי, כי במתן סמכויות שיפוט טמונות, בה בעת, גם מגבלות כוח השיפוט. כל אשר לא ניתן לערכאה השיפוטית, מצוי מחוץ ומעבר לכוחה, ואל לה לחרוג מגדרי פעולתה המוכרים על עבר תחומים שלא הופקדו בידיה, ובאחריותה. זהו עקרון החוקיות המאפיין את מבנה השלטון הדמוקרטי, עליו נשענת תפיסת מעמדן של רשויות השלטון, ומערכות השיפוט בכלל זה; על יסוד עקרון זה מתפרש מרחב הסמכויות הנתון לערכאות השיפוט הממלכתיות... הגדרת סמכויות השיפוט של ערכאות השיפוט למיניהן נובעת מן החוק (בג"צ 8338 אמיר נ' בית הדין הרבני הגדול (פורסם בנבו, 06.04.06)).

16. ואולם, מקרה זה שונה מהמקרים הרגילים בהם שאלת הסמכות תלויה ברעיון הבידול (דיפרנציאציה) שבין הערכאות, ומקורו במידת ההתמקצעות או בהיקפו של הניסיון השיפוטי אשר נצבר בידי המכהנים בהן (ראו: בג"ץ 7067/07 חיים נתנאל בע"מ נ' שר המשפטים פרופ' דניאל פרידמן (פורסם בנבו, 30.08.07); רע"א 4991/03 ג'מיל נ' לוי, פ"ז נז(5) 556, 559 (2003)).

17. בענייננו, המחוקק, שהוא במקרה זה מפקד כוחות צה"ל באזור, מסר לבית משפט זה את סמכות השיפוט בתביעות קטנות. הוא מסר לו את סמכות השיפוט בעניינים אלו במקרה של הסכמת המתדיינים, ובמקרה של אי הסכמה כשמדובר ב"מתיישבים". הוא אף ראה להרחיב את הגדרת "מתיישב" גם על תאגיד שמקום מושבו אינו באזור יהודה ושומרון, והוא תאגיד הרשום בישראל, אם הוא מנהל פעילות עסקית באזור. בנסיבות אלו, אני סבור כי נכון לפרש את המשמעות של ניהול פעילות עסקית באזור גם על ניהול באמצעות רשת האינטרנט. זאת, הן מהטעמים האמורים, והן מהחלתם של סדרי הדין האזרחיים בתביעות אזרחיות המתנהלות בבית

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

משפט זה, המובילים למסקנה כי יש לגזור את ההגדרות הנלמדות משם במסגרת הסמכות המקומית לפרשנות המונח "מנהל פעילות עסקית" שבתקנון המקנה סמכות לבית משפט זה לפי התקנון. תימוכין למסקנה זו ניתן גם לראות בהוראת סעיף 134(ב) לתקנון בה נקבע כי "לבית המשפט לעניינים מקומיים יהיו כל הסמכויות שיש לבית משפט בהליך כזה."

18. באשר לסמכות המקומית, בהתאם להוראת סעיף 134 לתקנון, סדרי הדין והראיות יהיו כפי שנהוג בבתי-המשפט הישראליים, וסעיף 124 לתקנון מגדיר "בית משפט" כבית משפט לפי חוק בתי המשפט, התשי"ז-1957. משכך, תקנות סדרי הדין בתביעות קטנות חלות גם בתביעות המתנהלות בבית משפט זה.

19. בהתאם לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976, תקנה 2(א)(3), הסמכות המקומית נקבעת, בין היתר, בהתאם ל"מקום שנועד, או שהיה מכוון לקיום ההתחייבות". במקרה זה, מדובר בבית התובעים בקרית ארבע. גם סעיף קטן (4) "מקום המסירה של הנכס" מקנה סמכות מקומית לבית משפט זה.

20. הנה כי כן, לבית משפט זה הסמכות העניינית והמקומית לרון בתובענה, וכאמור לא קיימת חובה מהצדק לביטול פסק הדין.

21. לצד כל זאת, עיון בטענות ההגנה של הנתבעת, שפורטו בבקשתה, מלמד כי לא ניתן להגיע למסקנה חד משמעית לפיה לנתבעת אין כל סיכוי להצליח בהליך. די למבקש שיראה שהגנתו אפשרית ושמיעת עמדתו עשויה להוביל לתוצאה אחרת מזו שניתנה (רע"א 8991/06 משרד הבינוי והשיכון נ' סולל בונה בע"מ (פורסם בנבו, 6.04.08). לכן, על אף שכאמור, לא הייתה הצדקה כלשהי לאי הגשת כתב ההגנה, גם אם אכן הבקשה למחיקת התובענה אכן הוגשה (וכאמור, הדבר לא הוכח), ולא הייתה הצדקה כלשהי לאי ההתייצבות לדיון, הרי שבשים לב לחשיבות הנודעת לזכות הגישה לערכאות ולזכותם של המבקשים לפיה המחלוקת בינם לבין הצד שכנגד תוכרע לאחר בחינה עניינית ולגופם של דברים (ע"א 32/83 אפל נ' קפח, פ"ד לז(3) 431), יש מקום להורות על ביטול פסק הדין. ואולם, זאת – בין היתר נוכח התנהלות הנתבעת כאמור – ככפוף לתשלום הוצאות לטובת התובע. לא אפסוק הוצאות בשל דחיית הבקשה למחיקת התובענה בחוסר סמכות, שכן התובע לא טען לעניין זה בתגובתו.

בית המשפט לעניינים מקומיים קרית ארבע

ת"ק 54/19

אני מורה אפוא, על ביטול פסק הדין מיום 8.01.20.

כתב הגנה יוגש בתוך 15 יום.

נקבע לדיון ביום 29.10.20 שעה 11:30.

הנתבעת תישא בהוצאות התובע בסך של 500 ₪.

נוכח המחלוקת כפי שהיא עולה מכתבי הטענות, טוב יעשו הצדדים אם יבואו בדברים ביניהם ויגיעו להסכמה שתייתר את הצורך בדיון.

ניתנה היום י"ב אלול, תש"פ, 1.09.20, בהעדר הצדדים.

אילן סלע, שופט